

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-2454

23.06.2017

Антимонопольний комітет України

Надсилаємо адресований Антимонопольному комітету України депутатський запит народного депутата України Шпенова Д. Ю., оголошений на засіданні Верховної Ради України 23 червня 2017 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Верховній Раді України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 8 арк. у 1 прим.

А. ПАРУБІЙ

2454

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, Верховна Рада України

№ 0622/01-17 В/р 22 червня 2015

Антимонопольний комітет України

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

(у порядку ст. 15 Закону України «Про статус народного депутата України»)

**щодо вжиття невідкладних заходів з
метою зупинення порушення прав
споживачів газу та відновлення
порушених прав**

До мене, як до народного депутата України, надходять колективні звернення, зокрема мешканців будинку за адресою вул. О.Станкова 13 м. Кривий Ріг (житлового масиву Інгулець Інгулецького району), стосовно порушень прав споживачів при встановленні лічильників газу.

Законом України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» від 16.06.2011р. передбачено, що споживачам природного газу фізичним особам (населенню), фізичним особам - підприємцям та юридичним особам, встановлюються лічильники газу. Статтею 6 вище значеного закону встановлюється обов'язок суб'єктів господарювання, що здійснюють розподіл природного газу на відповідній території, забезпечити встановлення лічильників газу для населення, що проживає у квартирах та приватних будинках.

Отже законом передбачено, що побутові споживачі газу фізичні особи мають право на встановлення індивідуальних лічильників газу. Проте всупереч цієї норми закону було прийнято Постанову НКРЕ №2494 від 30.09.2015,

zareestrovanu Ministerstvom yustitsii 06 listopada 2015 r. № 1379/27824. «Pro zatverdzhennia Kodeksu gazorozpodilnykh sistem» chastinoiu 5 rozdilu 9 yakoï vstanovleno, sho za iniatsiivi balansoutrimuvacha (upravitelia) abo Operatora GPM ta za iïk raхunok v bagatokvartirnomu budynku (hurtozhitku) abo na grupu budynkiv (hurtozhitkiv), meshkantsi yakh v povnomu ob'syzi чи chastkovo rozraхovuyutsia za normami spozhivannia, abo dlia tsilei skladannia zagal'nogo balansu spozhivannia prirodnogo gazu moze buty orhanizovanyï ta vstanovlenyï zagal'nobudynkovyï vuzol obliку prirodnogo gazu. I balansoutrimuvach (upravitel') ne moze vidmovyti Operatoru GPM v orhanizatsii ta vstanovlenni zagal'nobudynkovogo vuzla obliку prirodnogo gazu, yaksho ci zakhody zdii'snyutsia za raхunok Operatora GPM.

V razï nezgodi na vstanovlennia zagal'nobudynkovogo lichil'nika pobutovykh spozhivachiv vidklyuchaiut vïd gazopostachannia.

Tak, pobutovykh spozhivachiv gazu meshkantsiv dev'яти poverkhovogo budynku za adresoï vul. Oleksandra Stankova, 13, m. Kryvyy Rïg, Dnipropetrov's'koï oblasti, bylo vidklyucheno vid systemy gazopostachannia u zv'yazku z vymogoï vstanovity indyvidual'ni lichil'niki gazu.

Proshu Vas v mezhakh povnovazhen' vzhity nevidkladnykh zakhodiv ta vtrutytis' v situatsiiu, zakhystyty prava spozhivachiv z oghlyadu na nastupni argumenty.

Chynnyï Zakon Ukrainy «Pro zabezpechennia komertsii'nogo obliку prirodnogo gazu» vid 16.06.2011r. viznachae pravovi, ekonomichni ta orhanizatsiïni zasady zabezpechennia vsikh kategoriï spozhivachiv vuzlami obliку prirodnogo gazu z metoï zaprovadzhennia povnogo komertsii'nogo (pryladovogo) obliку prirodnogo gazu ta zdii'snennia kontroliu za vykorystanniam resursiv i'mportovanogo prirodnogo gazu i prirodnogo gazu vlasnogo vydobutku.

Danyï zakon viznachae, sho spozhivachami prirodnogo gazu e fizichni osoby (naselennia), fizichni osoby - pidpriemtsi ta yuridichni osoby, yaki vidpovidno do dogovoru korystuiutsia poslugami z gazopostachannia ta vykorystovuiut

природний газ для приготування їжі, опалення, підігріву води, а також як паливо або сировину.

На виконання вищезазначеного закону було прийнято Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2012 р. № 259-р «Деякі питання забезпечення комерційного (приладового) обліку природного газу», яким було надано доручення Міністерству енергетики та вугільної промисловості разом з обласними держадміністраціями і суб'єктами господарювання, що здійснюють розподіл природного газу на відповідній території розробити та затвердити графіки оснащення квартир і приватних будинків, у яких проживає населення, лічильниками газу. Отже виходячи з аналізу чинних нормативних актів, лічильники газу мають встановлюватися індивідуально.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» одним з основних завдань Антимонопольного комітету України є здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідно до Постанови Національної комісії, що здійснює регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг №790 від 13.03.2015 «Про видачу ліцензій та чотирьох копій ліцензій на розподіл природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ та постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом ПАТ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКГАЗ»». Даною постановою НКРЕ надало ПАТ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКГАЗ» ліцензії на право провадження господарської діяльності з розподілу природного, нафтового газу і газу (метану) вугільних родовищ та з постачання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ за регульованим тарифом на території Дніпропетровської області, у тому числі сіл Любимівка, Перше Травня, Степове, Чумаки, Маївка, Зоря, Балівка, Партизанське Дніпропетровського району, житлового масиву Інгулець Інгулецького району в місті Кривий Ріг (крім міст Дніпропетровська і

Кривого Рогу та Дніпропетровського і Криворізького районів Дніпропетровської області), також села Темирівка Гуляйпільського району Запорізької області та села Радянське Кобиляцького району Полтавської області в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебувають у власності та користуванні ПАТ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКГАЗ», терміном дії з 22.03.2015 по 21.03.2020.

При аналізі ситуації вбачається, що є ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях ПАТ «Дніпропетровськгаз» передбаченого пунктом другим статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді дій чи бездіяльності суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання **чи споживачів**, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

ПАТ «Дніпропетровськгаз» є юридичною особою, що здійснює господарську діяльність, надає платні послуги споживачам на договірних засадах, а отже, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», є суб'єктом господарювання. Особливими умовами Ліцензії передбачено, що ПАТ «Дніпропетровськгаз» є єдиним суб'єктом господарювання, який здійснює розподіл природного газу в вищезазначених територіальних межах. Тобто, немає жодного іншого суб'єкту господарювання на цьому ринку в межах даної території та існують адміністративні бар'єри для вступу на ринок інших суб'єктів господарювання.

Рішенням адміністративної колегії від 07.06.2016 року 16/01-14/06-16, ринкове становище ПАТ «Дніпропетровськгаз» у 2015 році та поточному періоді 2016 року на ринку розподілу природного газу в межах території Дніпропетровської області, крім міст Дніпро, Інгулець, Кривий Ріг, крім Інгулецького району; сіл Дніпропетровського району: Любимівка, Перше травня, Степове, Чумаки, Маївка, Зоря, Балівка, Партизанське, радгоспу

«Держинець», на якій розташовані газорозподільні мережі, що перебувають у власності (користуванні) Товариства, визнано монопольним (домінуючим), оскільки на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

Проте фактично монопольне становище розповсюджується і на Інгулецький район, оскільки споживачі фактично можуть отримати послуги з розподілу природного газу лише від ПАТ «Дніпропетровськгаз».

Відповідно до відкритої інформації, розміщеної на офіційному веб-сайті НКРЕ ПАТ «Дніпропетровськгаз» станом на 31.05.2017 віднесено до реєстру суб'єктів природних монополій у сфері енергетики. Територія діяльності даного суб'єкта природної монополії поширюється на територію Дніпропетровської області, у тому числі сіл Любимівка, Перше Травня, Степове, Чумаки, Маївка, Зоря, Балівка, Партизанське, Дніпропетровського району, **житлового масиву Інгулець Інгулецького району в місті Кривий Ріг** (крім міст Дніпропетровська і Кривого Рогу та Дніпропетровського і Криворізького районів Дніпропетровської області), також села Темирівка Гуляйпільського району Запорізької області та села Радянське Кобиляцького району Полтавської області в зоні розташування газопроводів, що перебувають у власності та користуванні ПАТ «ДНІПРОПЕТРОВСЬКГАЗ».

ПАТ «Дніпропетровськгаз» здійснюють розподіл природного газу на відповідній території, зобов'язані забезпечити встановлення лічильників газу для населення, що проживає у квартирах та приватних будинках, в яких газ використовується: - комплексно, у тому числі для опалення, - до 1 січня 2012 року; - для підігріву води та приготування їжі - до 1 січня 2016 року; - тільки для приготування їжі - до 1 січня 2018 року. У разі невстановлення населенню у строки, зазначені у цьому підпункті, лічильників газу з вини суб'єктів господарювання, що здійснюють розподіл природного газу на відповідній території, припинення розподілу природного газу таким споживачам забороняється, а його облік до моменту встановлення лічильників газу здійснюється за нормами споживання, встановленими Кабінетом Міністрів

України. Таким чином, забезпечити комерційний облік природного газу зобов'язане газорозподільне підприємство.

Проте варто зауважити, що Законом України «Про забезпечення комерційного обліку природного газу» передбачено, що споживачам природного газу фізичним особам (населенню), фізичним особам - підприємцям та юридичним особам, встановлюються лічильники газу. Статтею 6 вище значеного закону встановлюється обов'язок суб'єктів господарювання, що здійснюють розподіл природного газу на відповідній території, забезпечити встановлення лічильників газу для населення, що проживає у квартирах та приватних будинках. Отже законом передбачено, що побутові споживачі газу фізичні особи мають право на встановлення індивідуальних лічильників газу. Проте Постанова НКРЕ №2494 від 30.09.2015, якою затверджено Кодекс газорозподільних систем, яким встановлено встановлення вже не індивідуальних, а будинкових лічильників.

У випадку суперечності норм підзаконного акта нормам закону слід застосовувати норми закону, оскільки він має вищу юридичну силу. Дане твердження підтверджується листом-роз'ясненням Міністерства юстиції України від 30.01.2009 N Н-35267-18.

Отже відповідно до чинного законодавства споживачі мають право на індивідуальні лічильники газу. Проте у зв'язку з порушенням законодавства про захист економічної конкуренції передбаченого пунктом другим статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» дій ПАТ «Дніпропетровськгаз», який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Отже саме монопольне становище суб'єкта господарювання та його дії призвели до ущемлення інтересів споживачів щодо встановлення індивідуальних лічильників газу для населення, що проживає у квартирах та приватних будинках.

Саме монопольне становище ПАТ «Дніпропетровськгаз» призвело до того, що суб'єкт господарювання позбавив споживачів права отримувати послуги з розподілу природного газу більше як 9 місяців.

Внаслідок недобросовісних дій ПАТ «Дніпропетровськгаз» та зловживання своїм монопольним становищем були порушені соціальні права громадян.

Крім того, дії ПАТ «Дніпропетровськгаз» призвів до порушення п.3 ч.1 ст. 21 Закону України «Про захист прав споживачів», а саме при наданні послуги, від якої споживач не може відмовитись, а одержати може лише в одного виконавця, виконавець нав'язує такі умови одержання послуги, які ставлять споживача у нерівне становище порівняно з іншими споживачами та/або виконавцями. Порушення Закону України «Про захист прав споживачів» відбулось тому, що встановлення лічильників газу для населення було закладено в тариф, але одні споживачі при сплаті того самого тарифу отримали індивідуальні лічильники, а інші споживачі – будинкові. Оскільки споживачем послуги виступає не будинок, а кожен власник квартири окремо і договори з постачальником послуги укладається індивідуально, то і споживачі, яким встановлено будинкові лічильники поставлені постачальником послуг в явно нерівне становище. Оскільки лічильник загального користування не може забезпечити кожному споживачу справедливого та прозорого обліку природного газу, а принцип використання багатоквартирних вузлів обліку газу не забезпечує захист прав споживачів. Використовуючи будинковий газовий лічильник, неможливо об'єктивно оцінити об'єм спожитого газу кожним конкретним мешканцем квартири тому встановлення загальнобудинкового лічильника збільшить плату за користування газом для споживачів.

У зверненнях до народного депутата заявники вказують, що з огляду на те, що на ринку природного газу існує лише один монополіст споживачі не можуть відстояти свої права. Крім того оскільки споживачі проживають у багатоквартирному будинку, то вони не можуть відмовитися від отримання

послуг з газопостачання та замінити їх за власним бажанням на інші альтернативні джерела теплової енергії.

Враховуючи все вищезазначене, прошу Вас в межах повноважень вжити невідкладних заходів та втрутитись в ситуацію, захистити права споживачів.

**З повагою,
народний депутат України**

**Д. Ю. Шпенюв
(посв. №252)**